การบัญชีเกี่ยวกับวัตถุดิบ

วงจรชีวิต การควบคุม และการคำนวณต้นทุน

ครูอรวรา (ครูหญิง) สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยการอาชีพหลังสวน

NotebookLM

1. ความหมาย
รู้จักวัตถุดิบและต้นทุน

2. การควบคุม
เอกสารและการจัดการคลัง

3. การคำนวณ
วิธีตีราคาและเบิกใช้

4. การตรวจสอบ
การปรับปรุงเมื่อยอดไม่ตรง

ครูอรวรา (ครูหญิง) สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยการอาชีพหลังสวน

NotebookLM

วัตถุดิบทางตรง (Direct Material)

- **ลักษณะ:** ส่วนประกอบหลัก เห็นชัดเจน คณวนต้นทุนง่าย
- **ตัวอย่าง:** ผ้า (ตัดเสื้อ), หนังสัตว์ (ทำกระเป๋า)

วัตถุดิบทางอ้อม (Indirect Material / Factory Supplies)

- **ลักษณะ:** ใช้จำนวนน้อย ช่วยให้งานสมบูรณ์ คำนวณต่อหน่วยยาก ถือเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต
- **ตัวอย่าง:** ด้าย, กาว, น้ำมันหล่อลื่น

NotebookLM

ตามทฤษฎี (Theoretical Cost)

ราคาสินค้า + ค่าขนส่ง + ค่าเบี้ยประกัน + ค่าภาษี + ค่าใช้จ่ายแผนกจัดซื้อ/คลัง

ในทางปฏิบัติ (Practical Accounting)

- **ต้นทุนวัตถุดิบ** (ตามใบกำกับสินค้า)
- **ค่าใช้จ่ายในการผลิต (Overhead)** เพื่อความสะดวก

NotebookLM

การควบคุมภายใน (Internal Control)

Pillar 1: การซื้อและตรวจรับ (Purchase & Receipt)

ควบคุมการสั่งซื้อให้ตรงความต้องการและได้ของคุณภาพตามสั่ง

Pillar 2: การเก็บรักษาและเบิกใช้ (Storage & Requisition)

ควบคุมความปลอดภัยในคลังและการนำไปใช้จริง

NotebookLM

วงจรเอกสารการจัดซื้อ (Purchasing Document Flow)

1. ใบขอซื้อ
(Purchase Requisition)
แผนกคลังขอให้จัดซื้อ

2. ใบสั่งซื้อ
(Purchase Order)
ฝ่ายจัดซื้อส่งให้ผู้ขาย

3. ใบกำกับสินค้า/ภาษี
(Tax Invoice)
ผู้ขายส่งมาพร้อมของ

4. ใบตรวจรับของ
(Receiving Report)
เช็คจำนวนและคุณภาพ

5. ใบหักหนี้/เพิ่มหนี้
(Debit/Credit Note)
กรณีของชำรุด/ไม่ตรงสั่ง

NotebookLM

ใบเบิกวัตถุดิบ
(Material Requisition)

เอกสารขอเบิกของ
จากคลังไปใช้ในการผลิต

รายงานการส่งคืนวัตถุดิบ
(Returned Material Report)

เอกสารคืนของที่เบิกไป
เกินหรือไม่ใช้กลับเข้าคลัง

NotebookLM

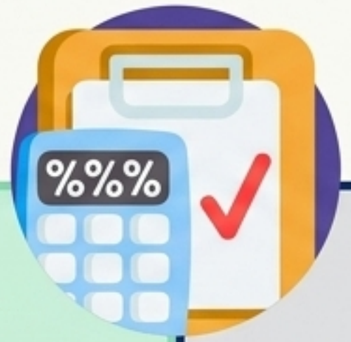

Perpetual Inventory (แบบต่อเนื่อง)

- บันทึกความเคลื่อนไหว**ตลอดเวลา**
  - ทราบยอดคงเหลือทันที
  - คำนวณ**ต้นทุน**เบิกใช้จาก **บัญชีวัตถุดิบ** ได้โดยตรง

Periodic Inventory (แบบสิ้นงวด)

- **ไม่**บันทึกความเคลื่อนไหวระหว่างงวด
- ต้อง **ตรวจนับและตีราคา** ใน**วันสิ้นงวด**เท่านั้น
- จึงจะคำนวณต้นทุนเบิกใช้ได้

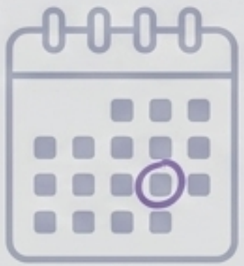

NotebookLM

วิธีการคำนวณต้นทุน (Valuation Methods)

ราคาทุน
(Cost Method)

คิดตามราคา
ที่จ่ายซื้อจริง
(นิยมใช้ที่สุด)

ราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิ
ที่จะได้รับที่ต่ำกว่า
(Lower of Cost or NRV)

กฎแห่งความระมัดระวัง

ราคามาตรฐาน
(Standard Cost)

ต้นทุนที่กำหนด
ไว้ล่วงหน้า

NotebookLM

วิธีเจาะจง (Specific ID)

เหมาะกับของแพง/ชิ้นใหญ่

วิธีเข้าก่อน-ออกก่อน (FIFO)

ซื้อก่อน เบิกก่อน

วิธีถัวเฉลี่ยอย่างง่าย (Simple Average)

หารด้วยจำนวนครั้งที่ซื้อ

วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted Average)

หารด้วยจำนวนหน่วยทั้งหมด

NotebookLM

เจาะจง (Specific ID)

- **คอนเซปต์:** รู้แน่นอนว่าชิ้นไหนราคาเท่าไหร่
- **เหมาะสำหรับ:** เพชร, พลอย, รถยนต์ (ของมีลักษณะเฉพาะ)

FIFO (First In - First Out)

- **คอนเซปต์:** วัตถุดิบที่ซื้อมาก่อน จะถูกเบิกใช้ก่อน
- **ผลลัพธ์:** วัตถุดิบคงเหลือปลายงวด จะเป็นราคาของการซื้อครั้งหลังสุด

NotebookLM

ถัวเฉลี่ยอย่างง่าย (Simple Average)

(ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมดรวมกัน) ÷ (จำนวนครั้งของการซื้อ)

ลักษณะ: ได้ราคาเดียว
ไม่สนใจปริมาณที่ซื้อแต่ละครั้ง

ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted Average)

ถือว่าวัตถุดิบทุกหน่วย มีโอกาสถูกเบิกใช้เท่ากัน

ลักษณะ: เหมาะกับของที่แยกไม่ออก
เช่น ข้าวโพด, ถั่ว, ของเหลว

NotebookLM

The Golden Rule

สินค้าคงเหลือต้องวัดมูลค่าด้วย ราคาทุน หรือ มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ แล้วแต่มูลค่าใดจะต่ำกว่า (TAS 2)

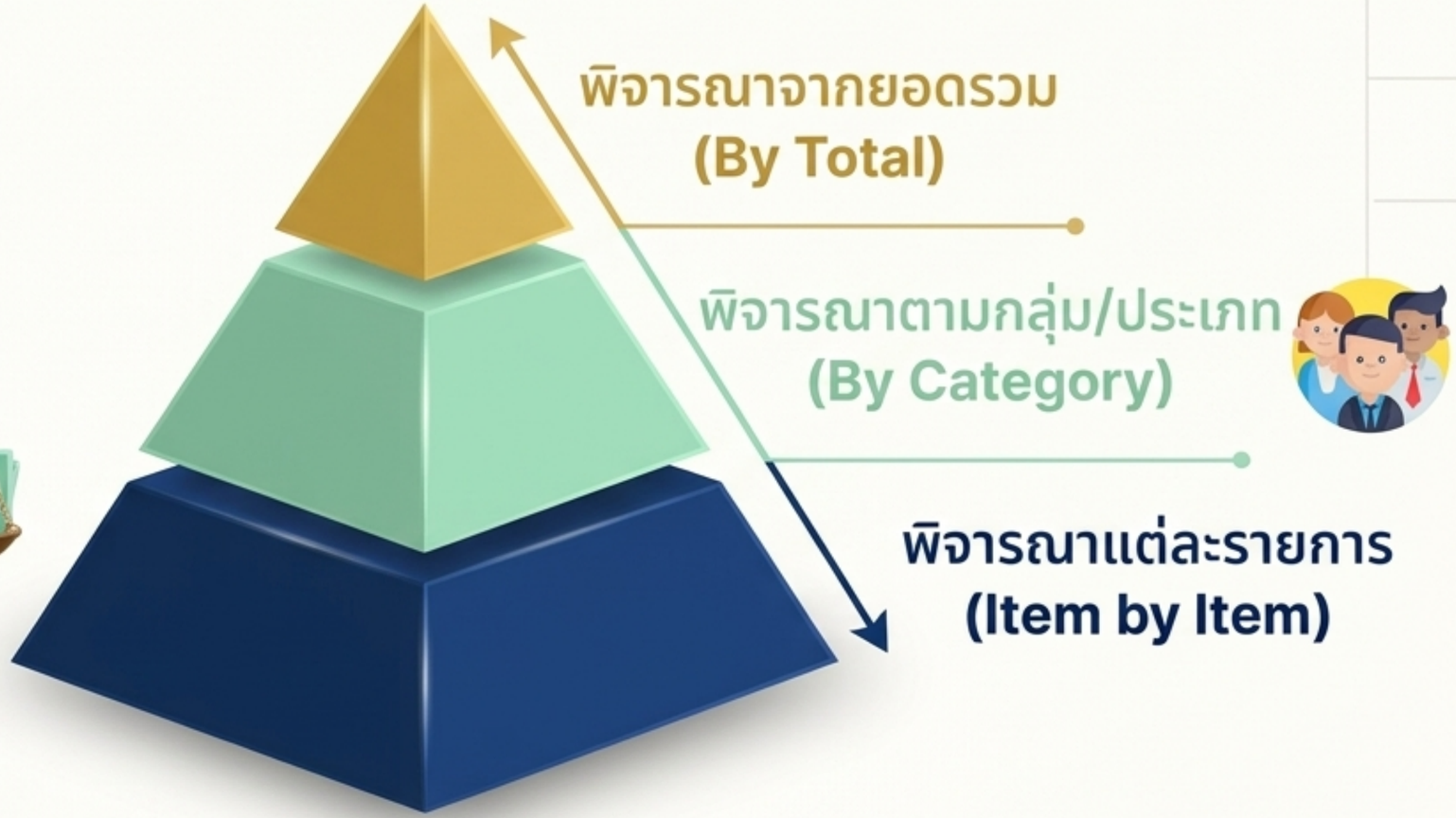

NotebookLM

เมื่อยอดตรวจนับ ไม่ตรงกับ บัญชี! (When counts don’t match!)

Step 1: แก้ไขในบัตรวัตถุดิบ
(บันทึกส่วนที่ขาดลงช่อง จ่าย)

↓

Step 2: บันทึกปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป (Journal Entry)

Scenario A:	Scenario B:	Scenario C:
ขาดโดยไม่ทราบสาเหตุ	เกินโดยไม่ทราบสาเหตุ	ขาดหรือเกินโดยทราบสาเหตุ

NotebookLM

Smart Ledger and The Guiding Teacher

การเก็บรักษาไม่ดีพอ (Poor Storage)

สถานที่ไม่ได้มาตรฐาน, ระเหย, หดตัว

การบันทึกบัญชีไม่รอบคอบ (Bookkeeping Errors)

เอกสารไม่ครบ, บันทึกรับ/จ่ายตกหล่น, ลงบัญชีผิด

ขาดความระมัดระวัง (Carelessness/ Theft)

โดนขโมย, ยักยอก, ทุจริต

วัตถุดิบไม่ตรงตามบัญชี (Discrepancy)

NotebookLM